

INFORMĀCIJA SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS VEICĒJIEM

Nodokļu normatīvie akti - informācijas avoti

- www.vid.gov.lv

Nodokļu normatīvie akti (likumi, Ministru kabineta noteikumi, VID Metodiskie materiāli, VID informatīvie materiāli, Uzziņas, Jautājumi-atbildes un citi);

- www.likumi.lv
- Latvijas vēstnesis

Elektroniskās deklarēšanas sistēma (EDS)

Pamatojoties uz likuma «Par nodokļiem un nodevām» 15.pantā minēto, visiem saimnieciskās darbības veicējiem deklarācijas, pārskatus un citus dokumentus ir jāiesniedz, izmantojot elektronisko deklarēšanas sistēmu (EDS).

EDS ir drošs un ērts veids, kā ar interneta palīdzību Valsts ieņēmumu dienestā (VID) elektroniski iesniedzamas nodokļu un informatīvās deklarācijas, pārskati un citi dokumenti.

Kā kļūt par EDS lietotāju

- www.latvija.lv sniegto tehnisko risinājumu (internetbanku autentifikācijas līdzekļus);
- Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes izsniegto eID viedkarti;
- Valsts akciju sabiedrības „Latvijas Valsts radio un televīzijas centra” izsniegto elektroniskā paraksta viedkarti;
- Iesniedzot iesniegumu VID papīra formā.

 VALSTS IENĒMUMU DIENESTS
Elektroniskās deklarēšanas sistēma

Pieslēgties
Lietotāja vārds

Parole

Pieslēgties
[Aizmirsu paroli](#)

Pieslēgties ar

 1898 [Rakstiet mums](#)
Versija 7.2.54, www.vid.gov.lv

Jaunu dokumentu izveidošanas iespējas:

Izvēlas gadījumā, ja vēlas aizpildīt VID piedāvāto veidlapu

Sagatavot jaunu dokumentu

No veidlapas

No faila

Izvēlas gadījumā, ja vēlas ievietot EDS sagatavotu atskaiti no grāmatvedības programmas

Nodokļu maksātājs: VALSTS IEŅĒMUMU DIENESTS [↔ Mainīt](#)

Jauna dokumenta izveide

Pēc dokumentu grupas

Visi dokumenti

Dokuments

▶ Pievienotās vērtības nodokļa dokumenti

▶ Iedzīvotāju ienākuma nodokļa dokumenti

▶ PVN atmaksu ES izejošie dokumenti

▶ Darījumu apliecinātie dokumenti

▶ Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu dokumenti

Nodokļu maksātājs: VALSTS IEŅĒMUMU DIENESTS [↔ Mainīt](#)

Jauna dokumenta izveide no faila

Faila augšupielāde

Sistēmā var tikt importēti (augšupielādēti) dokumenti, kuri ir izveidoti kā:

- XML formāta faili saskaņā ar VID publicēto XML faila aprakstu un validēti atbilstoši dokumenta XSD shēmai;
- DUF formāta faili saskaņā ar VID publicēto DUF faila aprakstu.

[Browse...](#)

[Turpināt](#) [Atcelt](#)

Vienkāršota dokumentu iesniegšana:

Lai iesniegtu sagatavotos dokumentus:

1. jāizvēlas sadaļa «Dokumenti»;
2. jāizvēlas dokumentu statuss «Gatavs iesniegšanai»;
3. darbībā jāizvēlas iespēju «IESNIEGT».

1.

VALSTS IEŅĒMUMU DIENESTS
Elektroniskās deklarēšanas sistēma

Lietotājs: [ ]

Nodokļu maksātājs: [ ] Mainīt

Dokumentu saraksts

Sagatavot jaunu dokumentu

Visi dokumenti **2.**

Jauninājums dokumentu izkārtojumā- var atsevišķi apskatīties tos dokumentus, kas ir ar statusu «Gatavs iesniegšanai»

Numurs	Datums	Statuss	Nosaukums	Periods	Valūta	Informācija	Darbības
21008787	22.08.2012	Gatavs iesniegšanai	Pašnodarbinātā ziņojums	01.04.2012 - 30.06.2012	LVL		Iesniegt Labot
21008404	09.07.2012	Gatavs iesniegšanai	Gada ienākumu deklarācija	01.01.2011 - 31.12.2011	LVL		3. Iesniegt Kopēt Dzēst Saglabāt XML

NODERĪGI

Dokumenta iesniegšana

Dokuments

Veids	Pievienotās vērtības nodokļa deklarācija par taksācijas periodu
Numurs	4884335
Taksācijas periods	01.03.2014 līdz 31.03.2014
Sagatavotājs	LIETOTĀJS DEMO VID
Lejupielādēt XML failu Dokumenta drukas versija	

Nodokļu maksātājs, kura vārdā tiek iesniegts dokuments

Reģistrācijas kods	90000069281
Nosaukums	VALSTS IENĒMUMU DIENESTS
Juridiskā adrese	Smilšu iela 1, Rīga, LV-1050

Iesniedzējs

Vārds, uzvārds	LIETOTĀJS DEMO VID
Personas kods	
4. Amats	
E-pasts	

5. Pirmreizējs dokuments Precizējums

Iesniedzot dokumentu nav nepieciešams pievienot paraksta failu.

6. [Iesniegt](#) [Atgriezties uz dokumentu sarakstu](#)

4. Jāaizpilda amats;
5. Jāatzīmē dokumenta veids «Pirmreizējs» vai «Precizējums»
6. Jāspiež poga «**IESNIEGT**» .

*dokuments tiks nosūtīts VID
tālākai apstrādei*

Funkcionalitāte «Sarakste ar VID»

Sākot ar 01.05.2013. VID administratīvie akti, lēmumi, dokumenti un informācija tiem nodokļu maksātājiem, kuri ir EDS klienti, tiek paziņoti EDS.

VALSTS IEŅĒMUMU DIENESTS
Elektroniskās deklarēšanas sistēma

Lietotājs: _____

Uz sākumu

Dokumenti

Sarakste ar VID

Pārskati NMDŠ

IESTĀTĪLUMI

Profilis

Lietotāji un to tiesības

Paroles maiņa

Darbību vēsture

MODERĪGI

Metodiskie materiāli

Informācija par Eiro

Lietotāja rokasgrāmatas

Beigt darbu

Sarakste ar VID

Jūsu saziņas e-pasts: [Saglabāt](#)

Izmantojot šo funkcionalitāti, iesniegtais tiks uzskatīts tikai par informāciju, nevis dokumentu (tam nebūs juridiska spēka). Dokuments vai iesniegums jāiesniedz VID kā nestructurēts dokuments "Informācija VID klientu apkalpošanas centriem", kas atrodas dokumentu grupā "Citi".

Iesūtne Nosūtne

Rakstīt jaunu vēstuli

Kategorija: - Visas - Parādīt ziņojumus: - Visus -

Tēma Nosūtīšanas datums

K < 0 > »

Nav neviena ieraksta

Sistēma nodrošina:

- saņemt VID izdotos administratīvos aktus, dokumentus, lēmumus, informatīva veida informāciju,
- iespēju atbildēt uz VID sūtītajiem dokumentiem (paziņojumiem),
- iespēju aplūkot saraksti,
- meklēt dokumentus.

Nodokļa par saimnieciskās darbības ienākumiem (ieņēmumiem) maksāšanas veidi

- **Nodoklis** par ienākumiem no saimnieciskās darbības (**23% no ienākuma**);
- **Patentmaksa** par atsevišķu veidu saimnieciskās darbības veikšanu;
- **Mikrouzņēmumu nodoklis** atbilstoši Mikrouzņēmumu nodokļa likumam.

Nodoklis par ienākumiem no saimnieciskās darbības (23% no ienākuma)

- Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu no saimnieciskās darbības nosaka kā ieņēmumu un ar to gūšanu saistīto izdevumu starpību;
- Saimnieciskas darbības ieņēmumi un izdevumi, kas tiek ņemti vērā, aprēķinot ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu ir noteikti likuma [“Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”](#) 11.pantā, 11.⁵pantā un [Ministru kabineta 21.09.2010. noteikumos Nr.899 “Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” normu piemērošanas kārtība”](#);
- Nodokļa **likme**, ko maksā no saimnieciskās darbības ienākuma, **2016.gadā ir 23%**.

Nodokļa nomaksas kārtība

- Iedzīvotāju ienākuma nodokli no saimnieciskās darbības ienākuma maksā atbilstoši gada ienākumu deklarācijai (GID) rezumējošā kārtībā;
- Taksācijas gada laikā tiek veikti nodokļa avansa maksājumi;
- GID ir jāiesniedz VID ne vēlāk kā taksācijas gadam sekojošajā gadā **no 1.marta līdz 1.jūnijam**;
- Pēc GID aprēķinātā nodokļa summa jāiemaksā budžetā ne vēlāk kā līdz **16.jūnijam**, bet, ja aprēķinātā nodokļa summa pārsniedz **640 euro**, maksātājs to var iemaksāt budžetā trijās reizēs – līdz **16.jūnijam, 16.jūlijam, 16.augustam, katru reizi iemaksājot trešo daļu no kopējās nodokļa summas.**

Avansa maksājumi

- Pirmajā darbības gadā avansa maksājumus var neveikt, bet sākot ar otro darbības gadu ienākuma nodokļa avansa maksājumi ir obligāti;
- Avansa maksājuma aprēķins ir jāiesniedz reizē ar gada ienākumu deklarāciju, bet ne vēlāk kā līdz **1. jūnijam**;
- Ja izvēlas veikt avansa maksājumus jau pirmajā darbības gadā, tad avansa maksājuma aprēķins ir jāiesniedz mēnesi pēc saimnieciskās darbības uzsākšanas;
- Avansa maksājumu aprēķina, pamatojoties uz iepriekšējā gada saimnieciskās darbības apliekamo ienākumu vai paša maksātāja prognozēto taksācijas gada ienākumu.

Avansa maksājumu veikšanas termiņi

Avansa maksājumi jāveic šādos termiņos:

- ne vēlāk kā **15.martā, 15.jūnijā, 15.augustā, 15.novembrī** (*15.martā jāiemaksā ceturta daļa no iepriekšējā gada kopējās avansa summas, bet 15.jūnijā, 15.augustā un 15.novembrī jāiemaksā viena trešā daļa no konkrētajam gadam noteiktā avansa maksājuma un pirmajā ceturksnī veicamā avansa maksājuma starpības*).

Avansa maksājumu veikšanas termiņi

Piemērs:

2015.gadā avansa maksājumu apmērs ceturksnim bija 106,72 eiro, bet 2016.gadam aprēķinātais avanss (pamatojoties uz 2015.gada saimnieciskās darbības apliekamo ienākumu) ir 213,44 eiro. Līdz 2016.gada 15.martam ir jāiemaksā 106,72, līdz 15. jūnijam, 15.augustam un 15.novembrim jāiemaksā 35,57:

(213,44 - 106,72): 3.

Avansa maksājumu pārrēķins

- Ja saskaņā ar nodokļa maksātāja prognozi taksācijas gadā sagaidāmais apliekamais ienākums būtiski samazināsies vai palielināsies, nodokļa maksātājs iesniedz precizētu taksācijas gada avansa maksājumu aprēķinu kopā ar pamatotu paskaidrojumu par avansa maksājumu apmēra samazinājumu vai palielinājumu.
- Ja maksātāja uz prognozes pamata veikto avansa maksājumu apmērs par 30 procentiem atšķirsies no taksācijas periodam rezumējošā kārtībā aprēķinātās nodokļa summas, tad starpība (aprēķinātais nodoklis – uz prognozes pamata veiktie avansa maksājumi) tiek palielināta par nokavējuma naudu un sadalīta atbilstoši avansa maksājumu veikšanas termiņiem.

Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI)

**Fiziskā persona, kas reģistrējusies kā saimnieciskajā darbībā
gūtā ienākuma nodokļa maksātāja,
individuālais komersants**

- pašnodarbinātā persona;
- **reģistrējās pašnodarbinātās personas statusā vienlaikus ar saimnieciskās darbības reģistrēšanu**
- **pašnodarbinātā persona, kura saņem autoratlīdzību, reģistrējas līdz tā mēneša 10.datumam, kas seko mēnesim, kurā mēneša ienākumi sasnieguši vienu divpadsmito daļu no Ministru kabineta noteiktā obligāto iemaksu objekta minimālā apmēra pašnodarbinātajam (2016. gadā – 370,00 euro)**
- **Apliecinājums par pašnodarbinātās personas reģistrāciju – VID izsniegtais paziņojumu (2.pielikums)**
- Minimālā summa, no kuras jāveic VSAOI, ir 370 euro mēnesī.

turpinājums

- VSAOI ir jāveic par tiem mēnešiem, kuros ienākumi (kas veidojas, no saimnieciskās darbības ieņēmumiem atskaitot saimnieciskās darbības izdevumus) sasniedz **370 euro** mēnesī.
- Sākot ar to mēnesi, kad kalendārā gada ienākumi no saimnieciskās darbības sasniedz **4440 euro**, VSAOI jāveic par visiem turpmākajiem mēnešiem (vismaz no 370 euro) līdz gada beigām.
- VID iesniedzams “Ziņojums par pašnodarbinātā vai iekšzemes darba ņēmēja pie darba devēja - ārvalstnieka, vai ārvalstu darba ņēmēja pie darba devēja - ārvalstnieka valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām” (4.pielikums, MK 14.11.2000.noteikumi Nr.827), iesniedz līdz pārskata ceturksnim sekojošā mēneša 15.datumam (15.01., 15.04., 15.07., 15.10.).

Patentmaksa

- **Patentmaksa** - valsts noteikts vienots fiksēts maksājums, kas ietver iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas par fiziskās personas saimniecisko darbību.
- Patentmaksas apmērs atsevišķiem saimnieciskās darbības veidiem ir [noteikts Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumos Nr.1531 “Kārtība, kādā piemērojama patentmaksa fiziskās personas saimnieciskajai darbībai noteiktā profesijā, un tās apmēri”](#).
- Patentmaksu var maksāt par vienu, trim vai sešiem kalendāra mēnešiem vai vienu kalendāra gadu.
- Patentmaksu ieskaita internetā VID mājas lapā www.vid.gov.lv norādītajos [valsts budžeta ieņēmumu kontos](#) divu darbdienu laikā pēc iesnieguma par patentmaksas maksāšanu iesniegšanas VID.

turpinājums

- Patentmaksas maksātājs nedrīkst nodarbināt citas personas, un ieņēmumi nedrīkst pārsniegt **50 000 euro** gadā;
- **Ar 2017.gadu maksātājs var izvēlēties maksāt patentmaksu, ja viņa ieņēmumi pirmstaksācijas gadā nepārsniedz 15 000 euro.**
- VID lēmums par fiziskās personas kā patentmaksas maksātāja reģistrācijas apstiprināšanu ir dokuments, uz kā pamata patentmaksas maksātājs ir tiesīgs veikt saimniecisko darbību, par kuru maksā patentmaksu;
- Patentmaksas maksātājs uzskaita tikai saimnieciskās darbības ieņēmumus;
- Saimnieciskās darbības ienākumam **nav** tiesību piemērot gada neapliekamo minimumu, nodokļa atvieglojumus un attaisnotos izdevumus.

Samazinātā patentmaksa par atsevišķu veidu saimnieciskās darbības veikšanu

Samazināto patentmaksu var maksāt, ja izpildīti šādi nosacījumi:

- piešķirta vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi);
- saimnieciskās darbības ieņēmumi pirmstaksācijas gadā nepārsniedz 3000 *euro*;
- nav fiksētā nodokļa vai mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs vai saimnieciskās darbības veicējs (maksā nodokli 23 %);
- nenodarbina citas personas;
- nav algas nodokļa maksātājs.

Samazinātā patentmaksa ir **17 *euro*** gadā vai **9 *euro*** pusgadā.

IEVĒRĪBAI:

- Patentmaksas maksātājs vienlaikus (ne vairāk kā trīs kalendāros mēnešus taksācijas gadā) nevar veikt citu saimniecisko darbību, izņemot MK noteikumos noteiktās profesijas un darbības, kas saistītas ar meža un pļavu velšu vākšanu tirdzniecībai;
- Patentmaksas maksātājam nav pienākuma iesniegt gada ienākumu deklarāciju, un tajā nenorāda ieņēmumus, par kuriem ir maksāta patentmaksas;
- Patentmaksas ir galīgs nodokļu maksājums un nav atmaksājama fiziskai personai;

- Patentmaksas maksātājs vienlaikus nevar būt pakalpojumu sniedzējs saimnieciskās darbības veicējam (arī komersantam) viņa saimnieciskās darbības ietvaros, ja saimnieciskās darbības veicējs (arī komersants) darbojas tajā pašā saimnieciskās darbības jomā, par kuru patentmaksas maksātājs maksā patentmaksu.
- Piemēram, kinooperators (maksā patentmaksu) nevar sniegt pakalpojumus kinostudijām.

Mikrouzņēmumu nodoklis

Mikrouzņēmumu (MU) nodoklis ir nodoklis, kas ietver:

- 1) valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu par MU darbiniekiem;
- 2) uzņēmumu ienākuma nodokli, ja MU atbilst uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāja pazīmēm;
- 3) MU īpašnieka iedzīvotāju ienākuma nodokli par MU saimnieciskās darbības ieņēmumu daļu.

MU nodokļa maksātāji

Par MU nodokļa maksātāju var kļūt:

- Fiziskā persona, kura ir reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja
- IK
- IU
- ZS/ZvS
- SIA

MU nodokļa maksātāja kritēriji

Par MU nodokļa maksātāju var kļūt, ja:

- apgrozījums kalendāra gadā nepārsniedz 100 000 *euro*;
- MU darbinieku skaits jebkurā brīdī ir ne lielāks par pieciem (darbinieku skaitā iekļauj arī MU īpašnieku, bet neiekļauj prombūtnē esošus vai no darba atstādinātus darbiniekus);
- MU darbinieka (īpašnieka) ienākums nepārsniedz 720 *euro* mēnesī.

MU nodokļa maksātāja apgrozījuma ierobežojuma summa, ja saimnieciskā darbība uzsākta gada vidū

Ja saimnieciskā darbība tiek uzsākta gada vidū, tad MU apgrozījuma ierobežojuma summa tiek noteikta 100 000 euro, dalot ar 12 (kalendārā gada mēnešu skaitu) un reizinot ar mēnešu skaitu, kuros maksātājs ir uzsācis saimniecisko darbību

- **Piemērs**

2016.gada 15.aprīlī Komercreģistrā ir reģistrēts IK “Pūcīte” - MU nodokļa maksātājs. IK “Pūcīte” MU nodokļa maksātājs 2016.gadā ir 9 mēnešus.

MU apgrozījuma ierobežojums 2016.gadam ir $100\ 000/12$ mēneši x 9mēneši = **75 000 euro**.

Tiesības izvēlēties maksāt MU nodokli

- Ja fiziskā persona ir dalībnieks vairākās SIA, tiesības izvēlēties maksāt MU nodokli ir tikai vienai no šīm sabiedrībām;
- Ja fiziskā persona ir dalībnieks SIA un zemnieka vai zvejnieka saimniecības īpašnieks vai individuālais komersants, vai VID reģistrēts saimnieciskās darbības veicējs, tiesības izvēlēties maksāt MU nodokli ir tikai vienai no šīm saimnieciskās darbības formām.

MU nodokļa maksātāja statusa iegūšana

Jau reģistrētie nodokļu maksātāji

- MU nodokļa maksātāja statusu var iegūt ar nākamā taksācijas perioda 1.janvāri (līdz pirmstaksācijas gada **15 decembrim** iesniedzot VID pieteikumu);

Jaunie nodokļu maksātāji

- MU nodokļa maksātāja statusu var iegūt **vienlaikus** ar reģistrāciju Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienestā.

MU nodokļa maksātāja statusa piešķiršana

- MU nodokļa maksātāja statuss tiek piešķirts no dienas, kad jaunizveidotais uzņēmums reģistrēts Uzņēmumu reģistrā;
- Ja VID pieņem lēmumu par reģistrāciju kā MU nodokļa maksātāju:

MU nodokļa maksātāja statuss tiek piešķirts no dienas, kad VID ir saņēmis pieteikumu par MU nodokļa maksātāja statusa iegūšanu.

MU nodokļa maksāšanas termiņi

MU nodokli aprēķina ar MU nodokļa deklarāciju un maksā **4 reizes** gadā par katra ceturkšņa apgrozījumu līdz ceturksnim sekojošā mēneša **15.datumam**.

MU nodokļa likme

- MU nodokļa likme ir **9 %** no MU kalendārā gada apgrozījumam līdz **100 000 eiro**.
- Sākot ar 2017.gada 1.janvāri, MU nodokļa likme MU apgrozījumam līdz 7000 euro ir **5%**.
- No 7000,01 līdz 100 000 euro par MU saimnieciskās darbības pirmo, otro un trešo taksācijas gadu kopš mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa iegūšanas ir **5 procenti**;
- Sākot ar saimnieciskās darbības ceturto taksācijas gadu kopš mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa iegūšanas, mikrouzņēmumu nodokļa likme ir **8 procenti** apgrozījumam, kas pārsniegs 7000,01 eiro (ja statuss iegūts līdz 31.12.2014, triju gadu termiņš tiek skaitīts sākot ar 01.01.2015.).
- MU nodokļa likme tiek palielināta **2%** apmērā **par katru papildus nodarbināto darbinieku**, ja MU darbinieku skaits pārsniedz 5;
- MU **apgrozījuma pārsniegumam** piemēro **20%** MU nodokļa likmi, ja MU kalendārā gada apgrozījums pārsniedz 100 000 eiro;
- MU **darbinieku ienākumu pārsniegumam** piemēro **20% likmi**, ja MU darbinieku ienākumi mēnesī pārsniedz 720 eiro.

PIEMĒRS:

MU darbinieku skaits attiecīgajā ceturksnī ir 7

(t.i., darbinieku skaits ir pārsniedzis 5)

- MU apgrozījums ceturksnī ir 10 000 euro
- Tā kā MU nodokļa likme pieaug par 2% no katra papildus nodarbinātā darbinieka, tad MU nodokļa likme ir

$$9\% + 2\% + 2\% = 13\%.$$

- Maksājamais MU nodoklis ir $10\ 000 * 13\% = \underline{\underline{1300}}$ **euro.**

PIEMĒRS:

MU apgrozījums ir 105 000 euro

MU nodokli aprēķina:

- € 100 000 piemēro 9% likmi , t.i., MU nodoklis € 9000;
- **€ 5000** pārsniegumam piemēro **20%** likmi, t.i., MU nodoklis **€ 1000**;

Kopā valsts budžeta kontā maksājamais MU nodoklis ir **€ 9000 + € 1000 = € 10000**.

Pārskatu iesniegšana VID

- MU līdz ceturksnim sekojošā mēneša 15.datumam iesniedz VID MU nodokļa **ceturkšņa deklarāciju**;
- Darba devējs - MU nodokļa maksātājs – **3 darba dienu laikā pēc VID lēmuma paziņošanas par reģistrāciju MU nodokļa maksātāja statusā reģistrē VID katru MU darbinieku, iesniedzot ziņas par darba ņēmējiem.**

IEVĒRĪBAI:

- MU nodokļa maksātājam VSAOI ziņojumi nav jāsniedz;
- MU nodokļa maksātājs iedzīvotāju ienākuma nodokļa avansa maksājumus neveic;
- Par MU darbinieka ienākumu nav jāsniedz paziņojums par fiziskai personai izmaksātajām summām.

MU nodokļa maksātāja statusa zaudēšana

- Ja netiek izpildīts kāds no Mikrouzņēmumu likumā noteiktajiem nosacījumiem un ierobežojumiem, tad MU nodokļa maksātāja statuss tiek zaudēts **ar nākamo taksācijas periodu** (kalendāro gadu);
- Ja MU nodokļa maksātājs vēlas kļūt par iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāju vai uzņēmumu ienākumu nodokļa maksātāju, tad MU nodokļa maksātāja statuss tiek zaudēts ar nākamo taksācijas periodu (kalendāro gadu). MU, kurš nolemj mainīt statusu, to iegūt vai zaudēt, **līdz pirmstaksācijas gada 15.decembrim** par to informē VID.

Ja tiek pārkāpti MU nodokļa likumā noteiktie ierobežojumi (piemēram, MU apgrozījums lielāks par 100 000 euro vai MU darbinieku ienākums pārsniedz 720 euro, darbinieku skaits ir pārsniedzis 5, viens no SIA dalībniekiem ir mainījies un tā ir juridiskā persona) MU nodokļa maksātāja statuss tiek zaudēts ar nākamo kalendāro gadu.

- MU nodokļa maksātājs **nevar atkārtoti izvēlēties maksāt MU nodokli** tajā pašā taksācijas periodā un pēctaksācijas periodā, kurā tas ir pārtraucis saimniecisko darbību un MU nodokļa maksāšanu

- **PIEMĒRS:**

Jānis Bērziņš 2015. un 2016.gadā bija reģistrēts VID kā saimnieciskās darbības veicējs. 2016.gadā bija ieguvis MU nodokļa maksātāja statusu. Saimnieciskā darbība 2016.gada maijā tiek izbeigta. 2017.gadā Jānis Bērziņš plāno atsākt saimniecisko darbību. 2017.gadā, reģistrējot saimniecisko darbību, viņš nevarēs iegūt MU nodokļa maksātāja statusu.

Ierobežojumi attiecībā uz tiesībām saglabāt MU nodokļa maksātāja statusu, ja MU nav apgrozījuma

- Ja MU nodokļa maksātājam taksācijas periodā nav apgrozījuma, tas zaudē MU nodokļa maksātāja statusu pēctaksācijas periodā. Šo nosacījumu nepiemēro, ja MU nodokļa maksātājs ir reģistrēts kā MU nodokļa maksātājs pēc taksācijas perioda pirmā ceturkšņa;
- Ja MU ir reģistrēts kā MU nodokļa maksātājs, sākot ar pirmstaksācijas perioda otro ceturksni, un tam nav apgrozījuma pirmstaksācijas periodā un taksācijas periodā, ar pēctaksācijas periodu tas zaudē MU nodokļa maksātāja statusu.

Nodokļu un informatīvo deklarāciju iesniegšanas termiņu neievērošana

**LR APK 159.⁸ pants, likuma „Par nodokļiem un
nodevām” 32.panta 1.d.**

Par nodokļu deklarāciju iesniegšanu, pārkāpjot nodokļu
normatīvajos aktos noteiktos iesniegšanas termiņus
naudas sods fiziskajām un juridiskajām personām:

- līdz 15 kalendāra dienām - līdz 70 EUR;
- no 16 līdz 30 kalendāra dienām - no 71 līdz 280 EUR;
- vairāk par 30 kalendāra dienām - no 281 līdz 700 EUR

Grāmatvedības kārtošana vienkāršā ieraksta sistēmā

Ministru kabineta 2007.gada 20.marta noteikumu Nr.188

“Kārtība, kādā individuālie komersanti, individuālie uzņēmumi, zemnieku un zvejnieku saimniecības, citas fiziskās personas, kas veic saimniecisko darbību, kārto grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā” (turpmāk – Ministru kabineta 2007.gada 20.marta noteikumi Nr.188)

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- ! Žurnāla paraugs ir noteikts Ministru kabineta 2007.gada 20.marta noteikumos Nr.188 **1.pielikumā**.
- Persona, kas ir **mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja**, ierakstiem izmanto mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja žurnālu – paraugs ir noteikts **Ministru kabineta 2007.gada 20.marta noteikumu Nr.188 2.pielikumā**.

Žurnālu persona **var kārtot:**

→ **papīra reģistra veidā**

→ **elektroniski:**

- *ailes, kuras neizmanto, var nenorādīt*
- *nodrošina izdrukā, brošē hronoloģiskā secībā*
- *drīkst papildināt ar jaunām ailēm*

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

Prasības:

- **Katram** taksācijas **gadam** iekārto **jaunu žurnālu**.
- Žurnāla (papīra reģistra veidā) **lapas numurē** no pārskata (taksācijas) gada sākuma augošā secībā, **caurauklo**, pēdējā lapā norāda lapu skaitu un apliecina ar personas parakstu un zīmogu (ja tāds ir).
- Ierakstus par **katru mēnesi** veic **jaunā** žurnāla **lapā**.
- Ierakstus veic pamatojoties uz attaisnojuma dokumentiem .
- **Mēneša beigās** aprēķina **naudas atlikumu kasē** un kredītiestāžu **kontos**.
- **Mēneša beigās** katrā ailē norāda **apgrozījuma summu mēnesī**, kā arī **apgrozījumu no gada sākuma**.
- Žurnālā norādītais skaidras un bezskaidras naudas un citu maksāšanas līdzekļu **atlikums gada sākumā ir vienāds ar iepriekšējā pārskata (taksācijas) gada beigās žurnālā aprēķināto un norādīto atlikumu**.
- Aizpildīta žurnāla **glabāšanas laiks ir 10 gadi**.

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

 Ieņēmumus un izdevumus žurnālā reģistrē, **pamatojoties uz attaisnojuma dokumentiem**. Summu, kas saņemtas kredītiestāžu (banku) kontos vai no tiem izsniegtas, reģistrēšanai žurnālā persona **drīkst izmantot kontu izrakstus, ja nav cita attaisnojuma dokumenta**.

- Žurnālā reģistrē arī kases operācijas, nekārtojot atsevišķu kases grāmatu.
- Persona žurnālu var izmantot arī kases ieņēmumu un izdevumu orderu reģistrācijai (atsevišķs reģistrs var nebūt)
- Ieņēmumus persona uzskaita tad, kad tie ir saņemti, bet izdevumus – tad, kad tie ir izdarīti. Ierakstus žurnālā izdara hronoloģiskā secībā.
- Bezskaidras naudas ieņēmumus un izdevumus reģistrē pēc kredītiestādes konta izraksta saņemšanas.
- Saimnieciskajā darbībā gūtos ieņēmumus un izdarītos izdevumus gan skaidrā, gan bezskaidrā naudā, kā arī skaidras naudas atlikumus kasē un bezskaidras naudas atlikumus kredītiestāžu (banku) kontos **nošķir no personiskajiem līdzekļiem**.

Attaisnojuma dokuments

! **Attaisnojuma dokuments** ir dokuments, kurš apliecina uzņēmuma saimnieciskā darījuma esamību un kurā ietverti **vismaz šādi dokumenta rekvizīti un informācija par saimniecisko darījumu:**

- 1) dokumenta autora nosaukums (firma), bet ja dokumenta autors ir fiziskā persona, — vārds un uzvārds;
- 2) dokumenta autora reģistrācijas numurs (ja dokumenta autors saskaņā ar likumu jāreģistrē), bet ja dokumenta autors ir fiziskā persona, — personas kods (ja personai tāds piešķirts);
- 3) ārējam attaisnojuma dokumentam — arī juridiskā adrese (ja dokumenta autors saskaņā ar likumu jāreģistrē) vai adrese (ja dokumenta autors saskaņā ar likumu nav jāreģistrē), bet ja dokumenta autors ir fiziskā persona, — arī personas norādītā adrese vai, ja tāda nav norādīta, deklarētās dzīvesvietas adrese;
- 4) dokumenta veida nosaukums;

Attaisnojuma dokuments

Attaisnojuma dokuments (turpinājums)

- 5) dokumenta datums;
- 6) dokumenta reģistrācijas numurs;
- 7) paraksts (izņemot šā likuma [7.¹ pantā](#) minētos gadījumus);
- 8) atsevišķiem attaisnojuma dokumentu veidiem — arī citi tiesību aktos noteiktie obligātie dokumenta rekvizīti;
- 9) saimnieciskā darījuma dalībnieki, norādot katra saimnieciskā darījuma dalībnieka nosaukumu (firmu), reģistrācijas numuru (ja saimnieciskā darījuma dalībnieks saskaņā ar likumu jāreģistrē), juridisko adresi (ja saimnieciskā darījuma dalībnieks saskaņā ar likumu jāreģistrē) vai adresi (ja saimnieciskā darījuma dalībnieks saskaņā ar likumu nav jāreģistrē), bet ja saimnieciskā darījuma dalībnieks ir fiziskā persona, — norādot vārdu un uzvārdu, personas kodu (ja personai tāds piešķirts), personas norādīto adresi vai, ja tāda nav norādīta, deklarētās dzīvesvietas adresi;
- 10) saimnieciskā darījuma apraksts, pamatojums un mērītāji (daudzumi, summas), bet tiesību aktos noteiktajos gadījumos — arī cita informācija par saimniecisko darījumu.

Darījumus apliecinošie dokumenti

- Par darījumiem skaidrā naudā saņemto samaksu apliecina:
  - ✓ kases čeks
  - ✓ numurēta un VID reģistrēta kvīts
  - ✓ numurēta un VID reģistrēta biļete
  - ✓ cits noteikumos noteikts samaksu apliecinošs dokuments

*Ministru kabineta 2007.gada 2.maija noteikumi Nr.282«Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība»
(turpmāk - Ministru kabineta 2007.gada 2.maija noteikumu Nr.282).*

Darījumu reģistrēšana kases aparātos un kases sistēmās

Lai nodrošinātu nodokļu un citu maksājumu reģistrāciju, **par darījumiem saņemto samaksu skaidrā naudā, ar maksājumu kartēm vai citiem maksājuma apliecinājumiem (dāvanu kartes, čeki, taloni un tamlīdzīgi apliecinājumi par to, ka tiek veikts norēķins par darījumu)** nodokļu maksātāji reģistrē, izmantojot nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektroniskās ierīces un iekārtas - **kases aparātus, kases sistēmas, specializētās ierīces un iekārtas** (*Ministru kabineta 2007.gada 2.maija noteikumu Nr.282 2.punkts*).

Atbrīvojumi no kases aprātu un kases sistēmu lietošanas

! VID reģistrētu kvīti vai biļeti lieto tie nodokļu maksātāji, kuri, ievērojot Ministru kabineta 2007.gada 2.maija noteikumu Nr.282 **70.punktu**, saņemtās samaksas reģistrēšanai kases aparātus, kases sistēmas, specializētās ierīces vai iekārtas **var nelietot:**

→ **Darījumu apliecinot ar noformētu reģistrēto kvīti:**

(Ministru kabineta 2007.gada 2.maija noteikumu Nr.282 70.1.punkts)

- par ārpus pastāvīgās darbības vietas (struktūrvienības) sniegtajiem pakalpojumiem, ja samaksa tiek saņemta pakalpojumu sniegšanas vietā;
- par pašu iegūtu vai ražotu preču pārdošanu to ražošanas vietā (izņemot sabiedriskās ēdināšanas vietas) vai piegādi pircējiem uz vietas, vai šo preču remontu;
- par pastāvīgajā darbības vietā (struktūrvienībā) sniegtajiem pakalpojumiem, ja tajā vidējie skaidrās naudas ieņēmumi mēnesī nepārsniedz sešas minimālās mēneša darba algas. Vidējos skaidrās naudas ieņēmumus mēnesī aprēķina, trijos iepriekšējos kalendāra mēnešos gūto skaidrās naudas ieņēmumu kopējo summu izdalot ar trīs. Ja vidējie skaidrās naudas ieņēmumi mēnesī divus mēnešus pēc kārtas pārsniedz sešas minimālās mēneša darba algas, nākamā mēneša laikā jānodrošina kases aparāta, kases sistēmas, specializētās ierīces vai iekārtas lietošanas uzsākšana;

→ Darījumu apliecinot ar noformētu reģistrēto kvīti

(Ministru kabineta 2007.gada 2.maija noteikumu Nr.282 70.1.punkts)

- par zvērinātu advokātu un notāru, advokātu biroju, to filiāļu sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem
- par bērnu uzturēšanos un ēdināšanu bērnudārzos un mazbērnu novietnēs;
- par bibliotēku un publisko arhīvu darbības specifikai raksturīgu pakalpojumu sniegšanu;
- par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem, ja samaksu saņem ārpus kases;
- par medicīnas pakalpojumiem, ko medicīnas iestādes sniedz ārpus kases darba laika, brīvdienās un svētku dienās;
- par pakalpojumiem, ko apdrošināšanas starpnieki sniedz pastāvīgajā darbības vietā (struktūrvienībā);
- par biedrību, nodibinājumu, reliģisko organizāciju un politisko organizāciju (partiju) saņemtajiem ziedojumiem. Par anonīmiem ziedojumiem darījumus apliecinošus dokumentus šajos noteikumos noteiktajā kārtībā neizsniedz;

→ **Darījumu apliecinot ar noformētu registrēto kvīti
pēc darījuma partnera pieprasījuma :**

(Ministru kabineta 2007.gada 2.maija noteikumu Nr.282 70.2.punkts)

- **par pašu iegūtās vai ražotās produkcijas pārdošanu mazumtirdzniecībā ielu tirdzniecības vietās;**
- **ar PVN neapliekamas personas – par iepirktu preču pārdošanu mazumtirdzniecībā ielu tirdzniecības vietās un šajās vietās sniegtajiem pakalpojumiem;**
- **ar PVN neapliekamas personas - par pašu iegūtu vai ražotu preču pārdošanu mazumtirdzniecībā tirgos un šajās vietās sniegtajiem pakalpojumiem;**
- **par pašu ražotās produkcijas pārdošanu sabiedriskajā ēdināšanā izglītības iestādēs. Ja samaksa tiek veikta avansā saskaņā ar skolēnu sarakstu, kvīti izsniedz personai, kas veic maksājumu;**
- **fiziskās personas, kuras veic saimniecisko darbību, gūstot ienākumu no īpašuma, un kuras atbilstoši nodokļu jomu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem var neregistrēt saimniecisko darbību;**
- **patentmaksas maksātāji.**

Kvīšu (biļešu) reģistrācija VID

Nodokļu maksātājs grāmatiņās brošētas kvītis (biļetes) vai arī kvīšu (biļešu) numurus reģistrē Valsts ieņēmumu dienestā, iesniedzot pamatotu rakstisku iesniegumu, izmantojot Elektroniskās deklarēšanas sistēmu – nodokļu maksātājs Elektroniskās deklarēšanas sistēmā izvēlas dokumentu „Jauns”, dokumentu grupu „Citi”, dokumenta veidu „**Kvīšu numuru reģistrācijas iesniegums**” vai „**Biļešu numuru reģistrācijas iesniegums**” un aizpilda iesniegumu vai papīra formā Valsts ieņēmumu dienesta klientu apkalpošanas centros.

Pārskats par kvīšu (biļešu) izlietojumu

- Pārskatu par numurēto un Valsts ieņēmumu dienestā reģistrēto kvīšu izlietojumu vai pārskatu par numurēto un **!** Valsts ieņēmumu dienestā reģistrēto biļešu izlietojumu iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā par katru kalendāra gada ceturksni līdz **tam sekojošā mēneša divdesmit piektajam datumam.**
- Pārskats par reģistrēto kvīšu izlietojumu VID nav jāiesniedz tādā gadījumā, ja ceturkšņa laikā nav izlietotu vai anulētu kvīšu.
- Lai VID reģistrētu jaunas kvītis (biļetes), jābūt iesniegtam pārskatam par Valsts ieņēmumu dienestā reģistrēto kvīšu (biļešu) izlietojumu par pēdējo ceturksni, kurā kvītis (biļetes) izlietotas vai anulētas.

Pārskats par numurēto un Valsts ieņēmumu dienesta teritoriālajā iestādē registrēto kvīšu izlietojumu

norāda izlietoto vai anulēto kvīšu skaitu

norāda "izlietots" vai "anulēts"

norāda kvīšu registrācijas datumu, nevis iesnieguma datumu

Nr. p. k.	Izlietots vai anulēts*	Kvīšu registrācijas datums (Diena.Mēnesis.Gads)*	Sērija*	Numuri		Kvīšu skaits	Darījumu summa, kas norādīta izlietotajās un anulētajās kvītīs	
				no*	līdz*			
1.	v							Dzēst
2.	v							Dzēst
3.	v							Dzēst
4.	v							Dzēst
5.	norāda kvīšu sēriju un numurus (intervālā no – līdz)							Dzēst
6.	v							Dzēst
7.	v		norāda kvītīs norādīto darījumu kopējo summu ar pievienotās vērtības nodokli (ja tāds ir)					Dzēst
8.	v							Dzēst
9.	v							Dzēst
10.	v							Dzēst
								Pievienot

Ieņēmumu un izdevumu uzskaitē

- Veicot **skaidrās naudas uzskaitē**, jāaizpilda **kases ieņēmumu un izdevumu orderi** gadījumos, ja nav **ārējā** (*dokuments, ko izsniedz darījumu partneris*) **attaisnojuma dokumenta**.

Piemēram, kases ieņēmumu orderi aizpilda:

- nodokļu maksātāji, kuri var nelietot kases aparātu un izraksta darījumu kvītis, kases ieņēmumu orderi sagatavo, pamatojoties uz minēto dokumentu datiem (dienas vai nedēļas laikā kvītis Nr.AA ... līdz Nr.AA ...);
  - nodokļu maksātājam ieguldot saimnieciskajā darbībā personīgos naudas līdzekļus;
  - nodokļu maksātāji, kuriem ir jālieto kases aparāts, orderi sagatavo pēc kases aparāta “Z” pārskata datiem.
- Ja nodokļu maksātāja **vidējie dienas skaidrās naudas ieņēmumi kasē nav lielāki par 150 euro, kases ieņēmumu orderi aizpilda reizi nedēļā** (*vidējos dienas skaidrās naudas ieņēmumus kasē aprēķina, saskaitot katra iepriekšējā kalendāra mēneša darbdienā saņemtos skaidrās naudas maksājumus kasē un iegūto kopsummu dalot ar minētā kalendāra mēneša darbdienu skaitu*).

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- Naudas summas, **kas gūtas ārpus saimnieciskās darbības un izlietotas personīgajām vajadzībām** un, ja tās ir nošķirtas no saimnieciskajā darbībā gūtajām un izlietotajām naudas summām, žurnālā neuzskaita.
- Ārpus saimnieciskās darbības gūtos ieņēmumus un izdarītos izdevumus žurnālā **uzrāda tikai tad, ja persona tos iegulda saimnieciskās darbības vajadzībām (turpmāk - personiskie ieguldījumi) vai izlieto personīgajām vajadzībām (turpmāk - personīgajam patēriņam izņemtie līdzekļi).**

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāls (1.pielikums)

Ieraksta		Dokumenta nosaukums, numurs un datums	Dokumenta autors, darījuma partneris (fiziskās personas vārds, uzvārds vai juridiskās personas nosaukums)	Saimnieciskā darījuma apraksts	Analītiskās uzskaites reģistra Nr. vai nosaukums	Kase, <i>euro</i>		Kredītiestāžu konti, <i>euro</i>		Citi maksāšanas līdzekļi, <i>euro</i>	
kārtas numurs	datums					saņemts	izsniegts	saņemts	izsniegts	saņemts	izsniegts
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikums (pārnesums)							x		x		x
Kopā apgrozījums mēnesī						0	0	0	0	0	0
Atlikums (pārnesums)						0	x	0	x	0	x

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **1.ailē “Ieraksta kārtas numurs”**- kārtas numurus norāda hronoloģiskā (augošā) secībā no gada sākuma.
- **2.ailē “Ieraksta datums”** norāda žurnālā izdarītā ieraksta datumu, kas var arī nesakrist ar attaisnojuma dokumentā norādīto saimnieciskā darījuma veikšanas datumu (*visus ierakstus grāmatvedības reģistros izdara saimnieciskā darījuma dienā vai iespējami drīz pēc tās, bet ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc tā mēneša beigām, kurā saimnieciskais darījums noticis*).

Piemēram, ja zemnieku saimniecības īpašnieks Igaunijā no 20.maija līdz 23.maijam apmeklē semināru, kas saistīts ar viņa saimniecisko darbību, izmaksas, kas saistītas ar šī semināra apmeklējumu, pamatojoties uz iesniegtajiem attaisnojuma dokumentiem, žurnālā reģistrē tikai pēc atgriešanās no semināra, tas ir, 24.maijā.

- **3.ailē “Dokumenta nosaukums, numurs un datums”**- ieņēmumu vai izdevumu attaisnojuma dokumenta nosaukums, numurs un datums.

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **4.ailē “Dokumenta autors, darījuma partneris (fiziskās personas vārds, uzvārds vai juridiskās personas nosaukums)”** norāda attaisnojuma dokumenta autora (sagatavotāja) vārdu, uzvārdu (fiziskajām personām) vai nosaukumu (juridiskajām personām), ja attaisnojuma dokumentu sagatavojusi cita persona.

Ja dokumenta (piemēram, kases ieņēmumu vai izdevumu ordera) sagatavotājs ir pati persona, šajā ailē norāda darījuma partnera vai (ja nav darījuma partnera) pašas personas vārdu, uzvārdu (fiziskajām personām) vai nosaukumu (juridiskajām personām).

- **5.ailē “Saimnieciskā darījuma apraksts”** norāda īsu saimnieciskā darījuma aprakstu, kas norādīts attaisnojuma dokumentā.

Piemēram, ja persona savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai ir iegādājusies materiālus un kases aparāta čekā ir norādīts, ka ir pirkti krāsa, līme un laka, šajā ailē saimnieciskā darījuma apraksts varētu būt “Iegādāti materiāli”.

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **6.ailē “Analītiskās uzskaites reģistra Nr. vai nosaukums”** norāda analītiskā reģistra numuru vai nosaukumu, kurā arī ir iereģistrēts konkrētais saimnieciskais darījums un ierakstīts attiecīgais attaisnojuma dokuments.

Piemēram, ja persona ir iegādājusies preces, kas paredzētas pārdošanai, šajā ailē norāda krājumu uzskaites reģistra numuru, kur ir reģistrēta konkrētā prece, vai, ja no darījuma partnera ir saņemta tikai daļēja samaksa par saimniecisko darījumu, šajā ailē norāda debitoru parādu uzskaites reģistra numuru, kur ir reģistrēts konkrētais debitors.

Šo aili neaizpilda, ja žurnālā reģistrēto darījumu neregistrē analītiskajos uzskaites reģistros.

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **7.ailē “Kase, euro, saņemts”** norāda skaidras naudas ieņēmumus kasē, tie var būt, piemēram, skaidrā naudā saņemtie saimnieciskās darbības ieņēmumi, privātie naudas ieguldījumi, saņemtie kredīti, kā arī no kredītiestāžu kontiem izņemtie naudas līdzekļi, kas tiks izmantoti, lai veiktu skaidras naudas darījumus saimnieciskās darbības nodrošināšanai.

Šīs ailes atlikums nedrīkst būt ar mīnuszīmi!

Piemēram, ja persona no sava kredītiestādes konta izņem 400 EUR, lai tos turpmāk izmantotu saimnieciskajā darbībā, veicot norēķinus skaidrā naudā, to žurnālā norāda šādi:

	5	7	8	9	10
No kredītiestādes konta izņemta skaidra nauda					400
Kasē iemaksāta skaidra nauda		400			

Minēto summu nenorāda žurnāla 11.–24.ailē

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **8.ailē “Kase, euro, izsniegts”** norāda skaidras naudas izdevumus kasē, tie var būt, piemēram, ar saimniecisko darbību saistītie izdevumi, kas veikti skaidrā naudā, personiskajām vajadzībām izņemtā skaidrā nauda, atmaksātie kredīti, kā arī kredītiestāžu kontos iemaksātā skaidrā nauda.

Piemēram, ja persona no kases izņem 3000 EUR, lai tos turpmāk izmantotu saimnieciskajā darbībā, veicot norēķinus bezskaidrā naudā, tādējādi tos iemaksājot kredītiestādes kontā, kuru nodokļa maksātājs izmanto saimniecisko darījumu veikšanai, šo summu žurnālā norāda šādi:

5	7	8	9	10
No kases izņemta skaidra nauda		3000		
Kredītiestādes kontā iemaksāta skaidra nauda			3000	

Minēto summu nenorāda žurnāla 11.–24.ailē

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **9.ailē “Kredītiestāžu konti, euro, saņemts”** norāda darījuma partneru un pašas personas kredītiestāžu kontos ieskaitītās vai skaidrā naudā iemaksātās naudas summas. Žurnālā kredītiestāžu kontos norādītās naudas summas un naudas atlikumi ir vienādi ar summām, kas norādītas kredītiestāžu sagatavotajos konta izrakstos (šajā ailē norāda arī kredītiestādes ieskaitītos procentu maksājumus personas kontā).
- **10.ailē “Kredītiestāžu konti, euro, izsniegts”** norāda darījuma partneriem no kredītiestāžu kontiem pārskaitīto vai pašas personas skaidrā naudā izņemto naudu, kā arī kredītiestāžu atskaitīto samaksu par sniegtajiem pakalpojumiem. Arī šīs summas un atlikumi žurnālā ir vienādi ar kredītiestāžu kontu izrakstos norādītajām summām un atlikumiem.

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **11.ailē “Citi maksāšanas līdzekļi, euro, saņemts”** norāda ieņēmumus, kas iegūti nevis naudā, bet citās lietās vai pakalpojumu veidā, piemēram, maiņas un ieskaita darījumus, kā arī mantiskos dāvinājumus u.c. Ja persona ar darījuma partneri vienojas, ka samaksa par veikto saimniecisko darījumu tiks veikta, izmantojot citu maksāšanas veidu, nevis naudu, šajā ailē norāda attiecīgā maksāšanas veida vērtību naudas izteiksmē.

Piemēram, ja persona dāvanas veidā no fiziskas personas saņem datoru (pamatlīdzekli), kuru turpmāk izmantos saimnieciskajā darbībā, un dāvinājuma līgumā norādītā datora vērtība ir 300 EUR, šo summu žurnālā norāda šādi:

5	11	12	17	18
Saņemta dāvana – dators	300		300	300

- **12.ailē “Citi maksāšanas līdzekļi, euro izsniegts”** norāda izdevumus, kas izdarīti nevis naudā, bet citās lietās vai pakalpojumu veidā. Citi maksāšanas veidi var būt, piemēram, maiņas, ieskaita darījumi, mantiskie dāvinājumi u.c.(arī šajā ailē maksāšanas veida vērtību norāda naudas izteiksmē).

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **13.ailē “Ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas”** norāda ieņēmumus no lauksaimnieciskās (augkopības, lopkopības, iekšējo ūdeņu zivsaimniecības un dārzkopības) ražošanas, iekšējo ūdeņu zivsaimniecības un lauku tūrisma, kā arī saņemto pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) kompensāciju.

Ieņēmumos no lauksaimnieciskās ražošanas nenorāda summas, kas saņemtas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai.

Piemēram, ja persona (nodokļa maksātājs, kurš nav reģistrēts Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā (turpmāk – neregistrēts nodokļa maksātājs)) saņem samaksu par sniegtajiem lauku tūrisma pakalpojumiem 100 EUR, kas ieskaitīta kredītiestādes kontā, šo summu žurnālā norāda šādi:

5	9	10	13	18
Ieskaitītā samaksa par pakalpojumu	100		100	100

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **14.ailē “Ieņēmumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem”** norāda ieņēmumus no citiem saimnieciskās darbības veidiem, kas nav saistīti ar lauksaimnieciskās produkcijas ražošanu un iekšējo ūdeņu zivsaimniecību un lauku tūrismu. Ja persona nodarbojas, piemēram, ar kokmateriālu pārdošanu, kosmetologa pakalpojumu sniegšanu, konditorejas izstrādājumu ražošanu u.c., ieņēmumus no saimnieciskās darbības norāda šajā ailē.

Piemēram, ja persona (nodokļa maksātājs, kurš reģistrēts Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā (turpmāk – reģistrēts nodokļa maksātājs)) sniedz kosmetologa pakalpojumus un no klienta saņem samaksu skaidrā naudā 30,25 EUR, t.sk. PVN 5,25 EUR, žurnālā šo summu norāda šādi:

5	7	8	14	17	18
Saņemta samaksa par sniegto pakalpojumu	30,25		25,00	5,25	30,25

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **15.ailē “Subsīdijas”** norāda summas, kas saņemtas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts.

Piemēram, ja persona, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu, piedalās Eiropas Savienības atbalsta pasākumā “Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem” un saņem Eiropas Savienības atbalsta summu 3000 EUR, kura atbilstoši atbalsta nosacījumiem piešķirta, lai kompensētu traktora iegādes izdevumus.

Brīdī, kad saņem Eiropas Savienības atbalsta pasākuma “Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem” summu 3000 EUR, žurnālā šo summu norāda šādi:

5	9	15	18
Saņemta valsts un Eiropas Savienības atbalsta summa	3000	3000	3000

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **15.ailē “Subsīdijas”** norāda summas, kas saņemtas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts.

Piemēram, ja saimnieciskās darbības veicējs iegādājas tehniku par 40 000 EUR un pēc iegādes saņem Eiropas Savienības atbalsta summu 20 000 EUR, tas ir, 50 % no tehnikas iegādes vērtības.

Tā kā saimnieciskās darbības veicēja tehnikas iegādes vērtība ir 40 000 EUR, savukārt Eiropas Savienības atbalsta summa ir 20 000 EUR, tehniku atzīst par pamatlīdzekli 40 000 EUR vērtībā, pamatlīdzekļa nolietojums par 2014.gadu ir 16 000 EUR (nolietojums gadā 40 % (20 % x 2)), kuru pieskaita izdevumiem, kas saistīti ar lauksaimniecisko ražošanu. Savukārt 8000 EUR, kas ir 50 % no nolietojuma summas (Eiropas Savienības atbalsta summai procentuāli no aprēķinātā nolietojuma), pieskaita ieņēmumiem no lauksaimnieciskās ražošanas.

 Žurnālā norādāmās summas persona taksācijas gada beigās precizē, izmantojot metodiskā materiāla 8.3.nodaļas tabulu “**Izdevumu precizēšana**”

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **16.ailē “Neapliekamie ienākumi”** norāda ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamos ienākumus (palīdzību stihiskas nelaimes gadījumā vai citā ārkārtējā gadījumā, ja tā sniegta uz valsts vai pašvaldību pārvaldes institūciju lēmuma pamata u.c.).
- **17.ailē “Ieņēmumi, kas nav attiecināmi uz ienākuma nodokļa aprēķināšanu”** norāda saņemtus aizņēmumus, atdotos aizdevumus, aprēķinātās un no valsts budžeta atmaksātās PVN summas (tikai reģistrētiem nodokļa maksātājiem), personiskos ieguldījumus u.c.

Piemēram, ja persona savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai iegulda savus personiskos naudas līdzekļus un skaidrā naudā kasē iemaksā 300 EUR, šo summu žurnālā norāda šādi:

5	7	8	17	18
Personiskie naudas ieguldījumi	300		300	300

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **19.ailē “Izdevumi, kas saistīti ar lauksaimniecisko ražošanu”** norāda izdevumus, kas saistīti ar lauksaimnieciskās (augkopības, lopkopības, iekšējo ūdeņu zivsaimniecības un dārzkopības) produkcijas ražošanu un iekšējo ūdeņu zivsaimniecību un lauku tūrismu, arī izdevumus, kas attiecīgajā laika periodā radušies kaļķošanas, ganību ierīkošanas, akmeņu novākšanas, saimniecības teritorijas labiekārtošanas dēļ (*šajā ailē norāda arī izdevumus, kas ietekmē lauksaimniecisko ražošanu vairākus gadus, piemēram, samaksāto nomas maksu par vairākiem gadiem; norāda arī valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, ko persona maksājusi par sevi kā par pašnodarbinātu personu, ja tā nodarbojas tikai ar lauksaimniecisko ražošanu*).

Piemēram, ja persona (neregistrēts nodokļa maksātājs) skaidrā naudā samaksā par akmeņu novākšanu 100 EUR, šo summu žurnālā norāda šādi:

	5	7	8	19	24
Samaksa par akmeņu novākšanu			100	100	100

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **20.ailē “Izdevumi, kas saistīti ar citiem saimnieciskās darbības veidiem”** norāda izdevumus, kas saistīti ar citiem saimnieciskās darbības veidiem, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, ko persona maksājusi par sevi kā par pašnodarbinātu personu, ja tā nenodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu (šajā ailē norāda arī atsavināto pamatlīdzekļu (ja to atsavināšanas vērtība norādīta ieņēmumos) atlikušo vērtību.

Piemēram, ja personas (reģistrēta nodokļa maksātāja) saimnieciskās darbības veids ir transporta pakalpojumu sniegšana un tiek iepirkta rezerves daļas par 121 EUR, t.sk. PVN 21 EUR, samaksu veicot skaidrā naudā, žurnālā šīs summas norāda šādi:

5	7	8	20	23	24
Iepirkta rezerves daļas		121	100	21	121

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **21.ailē “Proporcionāli sadalāmie izdevumi”** norāda tos izdevumus, kas sadalāmi starp lauksaimniecisko ražošanu (arī iekšējo ūdeņu zivsaimniecību un lauku tūrismu) un citiem saimnieciskās darbības veidiem, piemērojot proporciju. Tie var būt kredītiestādes pakalpojumi, sakaru izdevumi u.c.

Persona ailē uzkrāto izdevumu summu gada beigās sadala starp lauksaimnieciskās ražošanas un citiem saimnieciskās darbības izdevumiem proporcionāli attiecīgajiem ieņēmumiem.

Piemēram, ja persona nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu un transporta pakalpojumu sniegšanu, par tālruņa sarunām veikto samaksu, kuru nevar nodalīt tieši uz izmaksām, kas saistītas ar lauksaimniecisko ražošanu (arī iekšējo ūdeņu zivsaimniecību un lauku tūrismu), un atsevišķi uz izmaksām, kas saistītas ar transporta pakalpojumu sniegšanu, norāda šajā ailē.

Šajā ailē var norādīt arī citus izdevumus, kurus persona proporcionāli attiecina uz saimnieciskās darbības izdevumiem.

Piemēram, ja persona izmanto saimnieciskajai darbībai nodalītu telpu no mājas, kurā dzīvo, – šajā ailē norāda maksājumus par apkuri, apgaismojumu, īpašuma apdrošināšanas maksājumus u.c.

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **22.ailē “Ar saimniecisko darbību nesaistītās izmaksas”** norāda visus tos izdevumus, kas nav tieši saistīti ar personas saimniecisko darbību, piemēram, personiskajam patēriņam izņemtus līdzekļus, ziedojumus un dāvinājumus citām personām, galvojuma summas, kuras persona kā galvnieks izmaksājis saskaņā ar galvojuma līgumu, u.c.

Piemēram, ja persona no kredītiestādes konta pārskaitījusi dāvinājuma summu 300 EUR, žurnālā to norāda šādi:

	5	9	10	22	24
Dāvinājums			300	300	300

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **23.ailē “Izdevumi, kas nav attiecināmi uz ienākuma nodokļa aprēķināšanu”** norāda izdevumus, kas saistīti ar saimnieciskajā darbībā izmantoto nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu iegādi (izdevumus, kurus ietver pirktā pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma sākotnējā vērtībā) un saimnieciskajā darbībā izmantoto pamatlīdzekļu izveidošanu (izdevumus, kurus ietver personas pašas izveidota pamatlīdzekļa sākotnējā vērtībā), avansa maksājumus, kas neattiecas uz pārskata (taksācijas) gada ieņēmumiem, izsniegto aizdevumu summas, atdotās aizņēmumu summas, samaksātās soda un kavējumu naudas, par saimniecisko darbību samaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli un tā avansu un citus izdevumus, kas nav attiecināmi uz iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanu (ja persona ir reģistrēta nodokļa maksātāja, šajā ailē norāda priekšnodokļa summas un valsts budžetā samaksātās PVN summas).

Piemēram, ja persona iegādājas traktoru (pamatlīdzekli), par to samaksājot 3000 EUR no kredītiestādes konta, šo summu norāda žurnālā šādi:

5	9	10	23	24
Iegādāts pamatlīdzeklis		3000	3000	3000

Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu uzskaitē

- **Par pamatlīdzekļiem uzskata** nekustamas mantas uzskaites vienības (piemēram, zemesgabals, ēka, būve, ilggadīgie stādījumi) un kustamas mantas uzskaites vienības, kuru **derīgās lietošanas laiks ir ilgāks par gadu un sākotnējā vērtība lielāka par 430 euro** (piemēram, iekārta vai tās aprīkojums, tehnika, mašīna vai inventārs, transportlīdzeklis, dators, kopētājs) un kuri nav paredzēti pārdošanai.
- **Par nemateriālajiem ieguldījumiem uzskata** par samaksu iegūtas bezķermeniskas lietas (piemēram, patents, licence), kuru **derīgās lietošanas laiks ir ilgāks par gadu.**
- **Pirkta** pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma **sākotnējā vērtībā ietver:**
  - *Pirkšanas cena*
  - + *Saņemto aizņēmumu procenti, kas samaksāti līdz objekta lietderīgās izmantošanas uzsākšanai (nodošanas ekspluatācijā)*
  - + *Citi tiešie izdevumi*
(*piemēram, pamatlīdzekļa piegādes izdevumi līdz tā izmantošanas vietai, pamatlīdzekļa sagatavošanas izdevumi paredzētajai izmantošanai, kā arī samaksātie muitas maksājumi*)

Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu uzskaitē

- **Izveidota** pamatlīdzekļa **sākotnējā vērtībā ietver:**
  - *Izdevumi, kas tieši saistīti ar pamatlīdzekļa izveidošanu un sagatavošanu nodošanai ekspluatācijā (piemēram, materiālu izdevumi, algas un darba devēja VSAOI maksājumi, pamatlīdzekļa izveidošanā izmantoto pamatlīdzekļu nolietojums, samaksa par saņemtajiem pakalpojumiem u.c.)*
    - + *Procentu maksājumi līdz pamatlīdzekļa nodošanai ekspluatācijā par saņemtajiem aizņēmumiem pamatlīdzekļa izveidošanai*
- Ja saimnieciskajā darbībā kā pamatlīdzekļi **iegulda** (sāk izmantot) personisko mantu, kas pirka vai izveidota pirms saimnieciskās darbības uzsākšana
  - *pamato ar attaisnojuma dokumentiem (iegādes dokumentiem vai izveidošanas izdevumu apliecinošiem dokumentiem)*
  - *aprēķina atlikušo vērtību saskaņā ar likuma “Par uzņēmumu ienākuma nodokli” 13.pantu uz datumu, kad sāk izmantot saimnieciskajā darbībā*
  - ***J a nav attaisnojuma dokumenta – uzskaita tikai natūrā***

Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu uzskaitē

- Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu iegādes un izveidošanas izdevumus, kā arī kapitālā remonta izmaksas reģistrē saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla **23.ailē „Izdevumi, kas nav attiecināmi uz ienākuma nodokļa aprēķināšanu”**, jo minētos izdevumus attiecina uz saimnieciskās darbības izdevumiem, rēķinot attiecīgo objektu nolietojumu.

Piemēram,

saimnieciskās darbības veicējs par 500 EUR iegādājas datoru, kas nepieciešams saimnieciskās darbības veikšanai. Šo datoru atzīst par pamatlīdzekli 500 EUR vērtībā. Iegādāto pamatlīdzekli saimnieciskās darbības žurnālā reģistrē šādi:

1	2	3	5	6	10	23	24
2.	10.03.2014.	10.03.2014. MU Nr.58	Pārskaitīts par iegādāto datoru	1	500	500	500

- **Reģistrēts nodokļa maksātājs** pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma sākotnējā vērtībā **neietver PVN summu.**
- **Neregistrēts nodokļa maksātājs** PVN summu **ieskaita** pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma **sākotnējā vērtībā**

Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu uzskaitē

- Persona saimnieciskajā darbībā izmantojamo pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu uzskaitē un to nolietojuma aprēķināšanu veic, **aizpildot nolietojuma aprēķina veidlapas.**
- Katram pamatlīdzeklim, kā arī nemateriālajam ieguldījumam jāiekārto sava nolietojuma aprēķina veidlapā, atbilstoši **MK 2006.gada 4.jūlija noteikumu Nr.556 „Likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli” normu piemērošanas noteikumi” 9.pielikums** - Saimnieciskā darbībā izmantojamo pamatlīdzekļu analītiskai uzskaitē un nolietojuma aprēķināšanai .

Taksācijas periods	Kategorijas sākotnējā vērtība	Vērtības izmaiņas		Izslēgtā vērtība	Koriģētā vērtība	Vērtība, no kuras aprēķina taksācijas perioda nolietojumu	Taksācijas perioda nolietojums (7.aile x likme %)	Uzkrātais nolietojums	Atlikusī kategorijas vērtība pēc taksācijas perioda nolietojuma atskaitīšanas
		Palielināšanās „+”	Samazināšanās „-”						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

- Zemesgabalus un ēkas uzskaita atsevišķi pat tad, ja tie iegādāti kopā.

mei nolietojumu neaprēķina.

izdevumus zemes iegādei izmaksās iekļauj tad, kad zemi atsavina, piemēram, pārdod vai dāvina. Savukārt ar zemes iegādi saistītos papildu izdevumus, ja zemi izmanto saimnieciskajā darbībā, iekļauj saimnieciskās darbības izmaksās.

Nolietojuma likmes atsevišķiem pamatlīdzekļiem

Saimnieciskajā darbībā izmantojamo pamatlīdzekļu taksācijas perioda nolietojuma aprēķināšanai izmanto **nolietojuma likmi procentos, ko piemēro divkārtā apmērā.**

Kate- gorija	Nolietojuma likme	Nolietojuma veids
1	5% (divkārtā apmērā – 10 %)	<i>Ēkas, būves, ilggadīgie stādījumi</i>
3	35% (divkārtā apmērā – 70 %)	<i>Skaitļošanas iekārtas un to aprīkojums, tai skaitā drukas ierīces, informāciju sistēmas, datoru programprodukti un datu uzkrāšanas iekārtas, sakaru līdzekļi, kopētāji un to aprīkojums</i>
4	20% (divkārtā apmērā – 40 %)	<i>Pārējie pamatlīdzekļi, izņemot 5.kategorijā minētos pamatlīdzekļus</i>

- *automobiļiem* (iegāde pēc 12.06.2007.) – 30% (20%, piemērojot koeficientu 1,5)

Pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķināšana

- Persona, kura **saimniecisko darbību veic visu taksācijas periodu** (12 mēnešus), pamatlīdzekļu nolietojumu nodokļa aprēķināšanas vajadzībām **aprēķina par visu taksācijas periodu.**
- Ja personas saimnieciskās darbības taksācijas periods **ir īsāks par 12 mēnešiem**, tad taksācijas gada pamatlīdzekļa nolietojuma summu **dala ar 12 un reizina ar taksācijas perioda mēnešu skaitu.**

Piemēram, Jānis Ozols 2014.gada 1.jūlijā uzsāk saimniecisko darbību, kā arī iegādājas biroja mēbeles par 4200 EUR, kuras sāk izmantot saimnieciskajā darbībā, pamatlīdzekļa nolietojums ir 840 EUR ($4200 \times 40 \% = 1680 : 12 \times 6 = 840$).

Pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķināšana

- Ja maksātājam piederošie pamatlīdzekļi saimnieciskajā darbībā tiek izmantoti daļēji, to vērtības nolietojumu nodokļa aprēķināšanas vajadzībām aprēķina **proporcionāli attiecīgā pamatlīdzekļa izmantošanai saimnieciskajā darbībā**. Šādi aprēķināto nolietojumu maksātājs iekļauj saimnieciskās darbības izdevumos tikai tad, ja proporciju var objektīvi noteikt un tā tiek dokumentāri pamatota.

Piemēram, ja saimnieciskās darbības veicējam pieder mobilais tālrunis, kura iegādes vērtība ir 500 EUR. Pirmā taksācijas gada nolietojums ir 350 EUR. Veiktās sarunas saimnieciskās darbības nodrošināšanai ir 70 %, pārējās sarunas veiktas personiskām vajadzībām.

Saimnieciskās darbības izdevumos iekļaujamais nolietojums ir 245 EUR (350 x 70 %).

- **Ja minēto proporciju nevar objektīvi noteikt un tā netiek dokumentāri pamatota**, maksātājs saimnieciskās darbības izdevumos **iekļauj 50 procentus** no aprēķinātā pamatlīdzekļa nolietojuma.

Piemēram, ja saimnieciskās darbības veikšanai izmanto datoru. Datoru saimnieciskajā darbībā izmanto daļēji, proporciju pamatlīdzekļa izmantošanai saimnieciskajā darbībā objektīvi nevar noteikt, tādēļ persona saimnieciskās darbības izdevumos iekļauj 50 % no aprēķinātā datora nolietojuma.

Pamatīdzekļu nolietojuma aprēķināšana

- Ja maksātājam piederoša ēka (tās daļa) daļēji tiek izmantota saimnieciskajā darbībā, tās nolietojumu aprēķina **proporcionāli saimnieciskajā darbībā izmantotās daļas platības īpatsvaram** ēkas (tās daļas) kopējā platībā.
- Aprēķinot personīgā vieglā automobiļa (izņemot vieglo automobili ar speciālo aprīkojumu) vērtības nolietojumu, izdevumos ietver aprēķināto nolietojumu **proporcionāli saimnieciskās darbības vajadzībām nobraukto kilometru skaitam, bet ne vairāk par 70 procentiem**.

Piemēram, persona saimnieciskās darbības vajadzībām izmanto personisko automobili. Saskaņā ar attaisnojuma dokumentiem fiziskā persona saimnieciskās darbības vajadzībām taksācijas gadā ir nobraukusi 6000 km no pavisam nobrauktajiem 8000 km. Autobiļa atlikusī vērtība, no kuras aprēķina taksācijas gada nolietojumu, ir 5000 EUR.

Nolietojuma summa, ko attiecina uz saimnieciskās darbības izdevumiem, ir mazākā no summām:

$$6000 : 8000 \times 5000 \times 20 \% \times 1,5 = 1125 \text{ EUR}$$

(saimnieciskās darbības vajadzībām nobrauktie kilometri : pavisam nobrauktie kilometri x automobiļa atlikusī vērtība x automobiļa nolietojuma likme (divkāršā apmērā));

$$70 \% \times 5000 \times 20 \% \times 1,5 = 1050 \text{ EUR}$$

(70 % x automobiļa atlikusī vērtība x automobiļa nolietojuma likme (divkāršā apmērā)).

Uz saimnieciskās darbības izdevumiem attiecina mazāko no summām, tas ir, 1050 EUR.

Krājumu uzskaitē

- **Par krājumiem uzskata** izejvielas, materiālus, nepabeigtos ražojumus un izstrādājumus, gatavos ražojumus un izstrādājumus, preces pārdošanai, darba dzīvniekus un produktīvos dzīvniekus.

→ **Pirkto krājumu** atlikumus novērtē **iegādes vērtībā** (*pirkšanas cenā*)

→ **Pašražoto krājumu** atlikumus novērtē

- ražošanas **pašizmaksā** vai
- **zemākajā tirgus cenā**

- Krājumu uzskaitē **var** iekārtot analītiskās uzskaites reģistru

Krājumu uzskaitē

- Krājumu uzskaitē **var** iekārtot analītiskās uzskaites reģistru.
→ ja tādu reģistru iekārto - tajā norāda Ministru kabineta 2007.gada 20.marta noteikumi Nr.188 34., 35.punktā noteikto informāciju par katru krājumu uzskaites vienību
- Reģistra veidu un tā kārtošanas veidu (papīra reģistra veidā vai elektroniski) **var brīvi izvēlēties.**
- Krājumu uzskaitē lieto nepārtrauktās inventarizācijas metodi – krājumu uzskaites reģistrā uzskaita saņemtos un izlietos krājumu daudzumus un atlikumus aprēķina uz katra mēneša beigām.
- Krājumu uzskaites reģistrā noteikto krājumu atlikumu taksācijas gada beigās precizē, pamatojoties uz veiktās inventarizācijas datiem.

Inventarizācija un tās norises kārtība

Katra taksācijas gada beigās jāveic inventarizācija.

- Inventarizācijā nosaka personas saimnieciskajā darbībā izmantojamo līdzekļu apjomu dabā, kā arī salīdzina debitoru un kreditoru prasību un parādu summas.
- Līdz inventarizācijas dienai jābūt pabeigtai visu attaisnojuma dokumentu (par materiāli lietisko vērtību saņemšanu un izsniegšanu) apstrādei, izdarītiem attiecīgajiem ierakstiem uzskaites reģistros (ja tādi ir) un aprēķinātiem atlikumiem.
- Inventarizācijā nosaka personas saimnieciskajā darbībā **izmantojamo līdzekļu daudzumu, lietošanas ilgumu un derīgumu.**
- Lai aprēķinātu ar nodokli apliekamo ienākumu un aizpildītu iedzīvotāju gada ienākumu deklarāciju, **taksācijas gada beigās precizē izdevumus.**

Izdevumu precizēšanas tabula

Nr. p.k.	Nosaukums	Lauksaimnieciskā ražošana	Citi saimnieciskās darbības veidi
1.	Taksācijas gada izdevumi		
2.	Izdevumi, kas izdarīti taksācijas gadā, bet attiecas uz nākamajiem gadiem		
3.	Izdevumi, kas izdarīti iepriekšējos gados, bet attiecas uz taksācijas gada ieņēmumiem		
4.	Krājumu atlikums taksācijas gada sākumā		
5.	Krājumu atlikums taksācijas gada beigās		
6.	Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu nolietojums		
7.	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, kas izdarītas taksācijas gadā, bet attiecas uz iepriekšējiem gadiem		
8.	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, kas izdarītas nākamajā gadā, bet attiecas uz taksācijas gadu		
9.	Precizētie taksācijas gada izdevumi (1.- 2.+3.+4.- 5.+6.- 7.+8.rinda)		

Skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšana

- *Skaidras naudas lietošanas ierobežojumi ir noteikti likuma «Par nodokļiem un nodevām» 30.pantā.*
- *Kārtību, kādā nodokļu maksātāji, izņemot fiziskās personas, kuras nav individuālie komersanti un kuras nav reģistrējušās Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – VID) kā saimnieciskās darbības veicēji, katru mēnesi deklarē savstarpējos skaidrā naudā veiktos darījumus nosaka **Ministru kabineta 2007.gada 10.aprīļa noteikumi Nr.237 «Skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšanas noteikumi».***
- **Darījums** - darbība tiesisku attiecību nodibināšanai, grozīšanai, turpināšanai vai izbeigšanai.
- **Skaidrā naudā veikts darījums** – skaidras naudas saņemšana vai izsniegšana par tiesisko attiecību nodibināšanu, grozīšanu, turpināšanu vai izbeigšanu (darījumi, piemēram, var būt – pirkums, norēķins ar piegādātāju, aizdevuma saņemšana/izsniegšana, norēķins par nomas pakalpojumu, dāvinājums u.c.).
- Skaidrā naudā veikta **darījuma operācija** – viena darījuma ietvaros veiktā vienreizējā vai daudzkārtējā naudas līdzekļu saņemšana vai izsniegšana atbilstoši noslēgtajam darījumam (turpmāk – darījuma operācija).

Skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšana

- Visi iepriekšējā mēneša laikā **savstarpēji** skaidrā naudā veiktie darījumi (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā vai vairākās operācijās), kuru summa pārsniedz **1500 euro**, jādeklarē šādiem **darījuma dalībniekiem**:

- juridiskajām personām,
- fiziskajām personām, kuras ir individuālie komersanti,
- fiziskajām personām, kuras reģistrējušās VID kā saimnieciskās darbības

veicējas.

- Darījuma dalībnieki par savstarpēji skaidrā naudā veiktajiem darījumiem, kuru summa pārsniedz **1 500 euro**, iesniedz deklarāciju VID ne vēlāk kā **līdz pārskata mēnesim sekojošā mēneša 15.datumam**.

Piemēram, ja ZS "Putniņi" 25.septembrī SIA "Mielasts" piegādā kartupeļus par summu 3 500 euro. SIA "Mielasts" par piegādātajiem kartupeļiem ZS "Putniņi" 3.oktobrī samaksā 3 500 euro skaidrā naudā.

Par oktobrī 3 500 euro skaidrā naudā veiktajiem darījumiem gan ZS "Putniņi", gan SIA "Mielasts" ne vēlāk kā līdz 15.novembrim jāiesniedz deklarācijas VID.

Nodokļu maksātājiem, izņemot fiziskās personas, kuras nav individuālie komersanti un nav reģistrējušās Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējas, **nav atļauts** veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz **7200 euro** (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās)

Skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšana

- Darījuma dalībnieka **darījums ar fizisko personu**, kura nav individuālais komersants un nav reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja, ir **jādeklarē, ja darījuma summa vienā operācijā pārsniedz 3 000 euro**.
- Skaidrā naudā veiktos darījumus ar fiziskām personām, kuras nav individuālie komersanti vai reģistrējušās VID kā saimnieciskās darbības veicējas, nodokļu maksātājam **jādeklarē līdz nākamā gada 1.februārim**.

Piemēram, ja ZS "Druva" no fiziskās personas, kura nav individuālais komersants un kura nav reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja, pērk traktoru par summu 4 000 euro. Par darījumu ZS "Druva" norēķinās, samaksājot visu summu vienā maksājumā skaidrā naudā.

ZS "Druva" skaidrā naudā veiktais darījums ar fizisko personu ir jādeklarē, jo darījuma summa pārsniedz 3 000 euro.

Nodokļa maksātāja reģistrācija PVN maksātāju reģistrā

Nodokļa maksātājs reģistrējas VID pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā, pirms tas:

- 1) veic ar nodokli apliekamos darījumus;
- 2) saņem tādus pakalpojumus iekšzemē, kuru sniegšanas vietu nosaka saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma (PVN likums) 19.panta pirmo daļu;
- 3) sniedz tādus pakalpojumus, kuru sniegšanas vieta saskaņā ar šā likuma 19.panta pirmo daļu ir cita dalībvalsts un attiecībā uz kuriem par nodokļa samaksu ir atbildīgs pakalpojumu saņēmējs.

!!! Nodokļa maksātājam ir tiesības neregistrēties VID PVN maksātāju reģistrā, ja pēc viena darījuma, ar kuru pārsniegts noteiktais reģistrācijas sliekšnis 50 000 EUR apmērā, turpmāko 12 mēnešu laikā nav paredzēts veikt citus ar nodokli apliekamus darījumus Šajā gadījumā minētā persona iemaksā nodokli valsts budžetā PVN likuma noteiktajā kārtībā, neregistrējoties VID PVN maksātāju reģistrā

turpinājums

- Nodokļa maksātājam ne vēlāk kā līdz tā mēneša 15 datumam, kas seko mēnesim, kad ir pārsniegts noteiktais reģistrācijas sliekšnis 50 000 EUR, ir pienākums iesniegt VID reģistrācijas iesniegumu
- Ja neregistrēts nodokļa maksātājs veicis preču iegādi Eiropas Savienības teritorijā un ja šo preču kopējā vērtība bez nodokļa kārtējā kalendāra gadā sasniedz vai pārsniedz 10 000 EUR, nodokļa maksātājam līdz tam taksācijas periodam sekojošā mēneša 15 datumam, kad ir sasniegts vai pārsniegts PVN likumā noteiktais reģistrācijas sliekšnis - 10 000 EUR - ir pienākums iesniegt VID reģistrācijas iesniegumu
- Nodokļa maksātājam ir tiesības neregistrēties VID PVN maksātāju reģistrā, ja pēc vienas preču iegādes Eiropas Savienības teritorijā, ar kuru sasniegts vai pārsniegts reģistrācijas sliekšnis - 10 000 EUR - , nākamajā kalendāra gadā nav paredzēts veikt citas preču iegādes Eiropas Savienības teritorijā, kuru kopējā vērtība pārsniegtu 10 000 EUR. Šajā gadījumā minētā persona iemaksā nodokli valsts budžetā PVN likuma noteiktajā kārtībā, neregistrējoties VID PVN maksātāju reģistrā.

PALDIES!